

Fred Wendorf, Romuald Schild, R. Said, V. Haynes, M. Kobusiewicz

**Gebel Nabta, Gilf El Kebir (Egipt).
Pustynia Zachodnia**

Informator Archeologiczny : badania 9, 316-317

1975

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Problemy chronologiczne obiektu nie zostały w pełni rozwiązane. Wykopaliska nie dostarczyły materiału archeologicznego, który przyczyniłby się do ostatecznego ich rozstrzygnięcia. Być może badania geofizyczne, szczególnie wykorzystanie metody elektrooporowej i sejsmiczno-dynamicznej ułatwiłyby umiejscowienie wnek skalnych i uchwycenie przebiegu elementów umocnień, a także odkrycie materiałów dobrze datujących badany obiekt.

Materiały z badań opracowuje strona francuska.

GEBEL NABTA, GILF EL KEBIR /Egipt/
Pustynia Zachodnia

Zakład Epoki Kamienia
Instytutu Historii Kultury
Materialnej PAN w Warszawie
/w ramach Combined Prehistoric
Expedition/

Badania prowadzili prof.dr Fred Wendorf /Southern Methodist University/ i doc.dr Romuald Schild /IHKM PAN/ przy współudziale prof.dr R.Said /Geological Survey of Egypt/, prof.dr V.Haynes /University of Arizona/ i dr M.Kobusiewicza /IHKM PAN/. Czwarty sezon badań na Pustyni Zachodniej. Osadnictwo paleolityczne, epipaleolityczne i neolityczne.

Na obszarze zagłębień bezodpływowych typu plaża w okolicach Gebel Nabta /około 170 km na zachód od Abu Simbel/ badano wielki kompleks stanowisk epipaleolitycznych i wczesnoneolitycznych zawierających ceramikę, kości udomowionych zwierząt i szczątki roślin uprawnych. Stanowiska epipaleolityczne związane są z występującą fazą tzw. zwilgotnienia neolitycznego Sahary i datowane są na około 7500-6500 lat p.n.e. Osadnictwo neolityczne wiąże się z tzw. kompleksem Chartumskim, a jego początki datowane są przez C14 na około 6000 lat p.n.r. Tym samym neolit Pustyni Zachodniej okazuje się być znacznie starszy /o około dwa tysiąclecia/ od początków pojawienia się osadnictwa neolitycznego w dolinie Nilu.

Na obszarze wyżyny Gilf el Kabir weryfikowano stanowiska okresu dynastycznego i związane z dolnym paleolitem badane uprzednio przez ekspedycję angielską /przed II wojną światową/. Badania powierzchniowe obszaru zachodniego Gilf el Kebir wykazały brak stanowisk prahistorycznych nadających się do badań wykopaliskowych.

Materiały zabytkowe zostały złożone w następujących instytucjach:
IHKM PAN, Southern Methodist University i Egyptian Museum.

KADERO /Sudan/

Stacja Archeologii Śródziemno-
morskiej U.W. w Kairze,
Muzeum Archeologiczne
w Poznaniu

Badania wykopaliskowe prowadził dr Leszek Krzyżaniak /autor sprawozdania/ przy współudziale dr R. Haaland /Bergen/ i mgr B. Rostkowskiej. Badania antropologiczne prowadzili prof. dr T. Dzierżykraj-Rogalski i doc. dr hab. E. Promińska. Dokumentację fotograficzną wykonał W. Jerke. Czwarty sezon badań. Osada wraz z cmentarzyskiem z przełomu IV i III tysiąclecia p.n.e. oraz cmentarzysko meroickie z I połowy I tysiąclecia n.e.

Badania wykopaliskowe prowadzono w osadzie i na współczesnym jej cmentarzysku neolitycznym z około 3000 p.n.e., oraz na cmentarzysku z czasów późnmeroickich /I połowa I tysiąclecia n.e./.

Nowym elementem w inwentarzu osady neolitycznej było odkrycie palenisk zbudowanych z fragmentów kamiennych niecek i rozcieraczy żarnowych. Wokół palenisk znaleziono liczne kości zwierzęce oraz muszle małży nilowych i ślimaków - zarówno wodnych jak i lądowych, które niewątpliwie były tutaj także konsumowane. Oprócz ceramiki i wyrobów kamiennych, w osadzie znaleziono także dalsze, liczne kości zwierząt udomowionych, głównie bydła /Bos/. Osada w Kadero zawiera pozostałości najstarszej, w tej chwili, w Afryce - poza Egiptem - dobrze rozwiniętej gospodarki wytwórczej opartej o intensywny chów bydła i najprawdopodobniej także uprawę tropikalnych roślin zbożowych.

Na cmentarzysku neolitycznym, usytuowanym głównie na stoku wzgórza zajętego przez współczesną osadę, odkryto 4 dalsze pochówki szkieletowe. Wyposażone one były w ceramikę naczyniową typową w inwentarzu lokalnej osady.

Nowym elementem na stanowisku w Kadero było odkrycie 15 pochówków szkieletowych z czasów późnmeroickich. Usytuowane one były na zachodnim stoku wzgórza. Ciała zmarłych grzebano w pozycji z nogami nieco podkurczonymi, głową do południa. Jeden z grobów męskich wyposażony był w pierścień kamienny naszony na kciuku prawej ręki oraz w żelazny